

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗА П О В Е Д

№ РД 09 – 1801/09. 12. 2013 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата за оценяване, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация за професия код **863030 „Сержант-техник”**, специалност код **8630302 „Експлоатация и ремонт на инженерна, химическа и специална техника”** от професионално направление код **863 „Военно дело и отбрана”** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Атанаска Тенева – заместник-министър.

ПРОФ. Д-Р АНЕЛИЯ КЛИСАРОВА

Министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
ЧЕТВЪРТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СППО	НАИМЕНОВАНИЕ
Професионално направление	863	„ВОЕННО ДЕЛО И ОТБРАНА”
Професия	863030	„СЕРЖАНТ – ТЕХНИК”
Специалност	8630302	„ЕКСПЛОАТАЦИЯ И РЕМОНТ НА ИНЖЕНЕРНА, ХИМИЧЕСКА И СПЕЦИАЛНА ТЕХНИКА”

Утвърдена със Заповед № РД 09 – 1801/09. 12. 2013 г.

София, 2013 г.

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и практика за придобиване на **ЧЕТВЪРТА** степен на професионална квалификация по професия код **863030** „**СЕРЖАНТ-ТЕХНИК**” специалност код **8630302** „**Експлоатация и ремонт на инженерна, химическа и специална техника**” от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетенции на обучаваните, изискващи се за придобиване **ЧЕТВЪРТА** степен по изучаваната специалност „**Експлоатация и ремонт на инженерна, химическа и специална техника**”

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) в съответствие с Държавното образователно изискване за придобиване квалификация по професията „**СЕРЖАНТ-ТЕХНИК**”.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

- 1. За държавния изпит по теория:**
 - Изпитни теми с план-тезиса на учебното съдържание.
 - Критерии за оценяване.
- 2. За държавния изпит по практика:**
 - Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
 - Критерии за оценяване.
- 3. Система за оценяване.**
- 4. Препоръчителна литература.**
- 5. Приложения:**
 - Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
 - Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

- 1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание.**

ИЗПИТНА ТЕМА № 1

Първи въпрос. Основни сведения за машините на инженерно въоръжение (МИВ).

Втори въпрос. Физически основи на ядреното оръжие (ЯО). Поразяващи фактори на ядреният взрив (ЯВ).

План-тезис:

- предназначение на МИВ
- класификация на МИВ
- общо устройство на МИВ
- видове ядрени реакции
- поразяващи фактори на ЯВ, характеристики на ЯВ
- защита на личния състав от поразяващите фактори на ЯВ

Дидактически материали: Схеми, макети.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Знае предназначението на МИВ.	10
Прави вярно класификацията на МИВ.	10
Знае общото устройство на МИВ.	10
Знае видовете ядрени реакции.	10
Знае и обяснява поразяващите фактори на ЯВ, характеристики на ЯВ.	10
Анализира защитата на личния състав от поразяващите фактори на ЯВ.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 2

Първи въпрос. Многоцелеви артилерийски влекач (МТТ), общо устройство, техническо обслужване.

Втори въпрос. Химическо оръжие. Класификация на токсичните химически вещества (ТХВ). Физични и химични свойства на токсичните химически вещества (ТХВ).

План-тезис:

- предназначение на МТТ
- общо устройство на МТТ
- тактико-технически данни на МТТ
- техническо обслужване на МТТ
- химическо оръжие, предназначение и определение
- класификация на ТХВ
- физични и химични свойства на ТХВ.

Дидактически материали: Схеми, макети.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Знае предназначението на МТТ.	7
Знае и вярно описва общото устройство на МТТ.	8
Знае да определя тактико-технически данни на МТТ.	8
Знае реда за провеждане на техническо обслужване на МТТ.	7
Знае определението за химическо оръжие. Посочва вярно неговото предназначение.	7
Знае и вярно описва класификацията на ТХВ.	7
Знае физичните и химичните свойства на ТХВ.	16

ИЗПИТНА ТЕМА № 3

Първи въпрос. Тежък артилерийски влекач (АТТ). Предназначение, общо устройство, действие на съставните части, тактико-технически данни, техническо обслужване.

Втори въпрос. Специална обработка. Комплект бордови за специална обработка (КБСО).

План-тезис:

- предназначение на АТТ
- общо устройство и действие на съставните части на АТТ
- тактико-технически данни на АТТ
- техническо обслужване на АТТ
- специална обработка, предназначение и видове
- КБСО, предназначение и устройство
- подготовка на комплекта за работа

Дидактически материали: Схеми, макети.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Знае предназначението на АТТ.	7
Знае и вярно описва общото устройство и действието на съставните части на АТТ.	8
Знае да определя тактико-технически данни на АТТ.	8
Знае реда за провеждане на техническо обслужване на АТТ.	7

Знае предназначението и видовете специална обработка.	10
Знае предназначението и устройството на КБСО.	10
Знае и вярно обяснява подготовката на комплекта за работа.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 4

Първи въпрос. Бързоходна траншейна машина БТМ-(3). Предназначение, общо устройство, действие на съставните части, тактико-технически данни. техническо обслужване на бързоходна траншейна машина БТМ-(3).

Втори въпрос. Индивидуален дозиметър (ИД-1). Предназначение, общо устройство, принцип на действие, блок схема, подготовка за работа с ИД-1.

План-тезис:

- предназначение на БТМ-(3)
- общо устройство и действие на съставните части на БТМ-(3)
- тактико-технически данни на БТМ-(3)
- техническо обслужване на БТМ-(3)
- ИД-1 - предназначение и общо устройство
- принцип на действие и блок схема
- подготовка за работа с ИД-1

Дидактически материали: Схеми, макети.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Знае предназначението на БТМ-(3).	7
Знае и вярно описва общото устройство и действието на съставните части на БТМ-(3).	8
Знае тактико-технически данни на БТМ-(3).	8
Знае реда за провеждане на техническо обслужване на БТМ-(3).	7
Знае предназначението и общото устройство на ИД-1.	10
Знае принципа на действие и блок схемата.	10
Знае и вярно обяснява подготовката за работа с ИД-1.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 5

Първи въпрос. Предназначение, общо устройство, действие на съставните части, тактико-технически данни на еднокосов багер ЕОВ 4421. Техническо обслужване на ЕОВ 4421.

Втори въпрос. Химически прибор (ХП-71). Предназначение, общо устройство, принцип на действие, блок-схема, подготовка за работа с ХП-71.

План-тезис:

- предназначение на ЕОВ 4421
- общо устройство и действие на съставните части на ЕОВ 4421
- тактико-технически данни на ЕОВ 4421
- техническо обслужване на ЕОВ 4421
- ХП-71 – предназначение и общо устройство
- принцип на действие и блок схема
- подготовка за работа с ХП-71

Дидактически материали: Схеми, макети.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Знае предназначението на ЕОВ 4421.	7
Знае и вярно обяснява общото устройство и действието на съставните части на ЕОВ 4421.	8
Посочва тактико-технически данни на ЕОВ 4421.	8
Знае реда за провеждане на техническо обслужване на ЕОВ 4421.	7
Знае предназначението и общото устройство на ХП-71.	10
Знае принципа на действие и блок схема.	10
Знае и вярно обяснява подготовката за работа с ХП-71.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 6

Първи въпрос. Предназначение, общо устройство, действие на съставните части, тактико-технически данни на изкопна машина МДК-2. Техническо обслужване на МДК-2.

Втори въпрос. Ренгенометър-радиометър РР-51 М. Назначение, общо устройство, принцип на действие, блок схема, подготовка за работа с РР-51 М.

План-тезис:

- предназначение на МДК-2
- общо устройство и действие на съставните части на МДК-2
- тактико-технически данни на МДК-2
- техническо обслужване на МДК-2
- РР-51 М – предназначение и общо устройство
- принцип на действие и блок схема
- подготовка за работа с РР-51 М

Дидактически материали: Схеми, макети.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Знае предназначението на МДК-2.	7
Знае общото устройство и действието на съставните части на МДК-2.	8
Знае тактико-технически данни на МДК-2.	8
Знае реда за провеждане на техническо обслужване на МДК-2.	7
Знае предназначението и общото устройство на РР-51 М.	10
Знае принципа на действие и блок схема.	10
Знае реда за подготовка за работа с РР-51 М.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 7

Първи въпрос. Предназначение, общо устройство, действие на съставните части, тактико-технически данни на подвижна сондажна установка ПБУ-50. Техническо обслужване на ПБУ-50.

Втори въпрос. Войскови прибор за химическо разузнаване (ВПХР). Назначение, общо устройство, подготовка на прибора за работа, ред за измерване с индикаторна тръбичка с червен пръстен и точка.

План-тезис:

- предназначение на ПБУ-50
- общо устройство и действие на съставните части на ПБУ-50
- тактико-технически данни на ПБУ-50
- техническо обслужване на ПБУ-50
- ВПХР – предназначение и общо устройство
- подготовка на прибора за работа
- ред за измерване с индикаторна тръбичка с червен пръстен и точка

Дидактически материали: Схеми, макети.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Знае предназначението на ПБУ-50.	7
Знае и вярно описва общото устройство и действието на съставните части на ПБУ-50.	8
Знае тактико-технически данни на ПБУ-50.	8
Знае реда за провеждане на техническо обслужване на ПБУ-50.	7
Знае предназначението и общото устройство на ВПХР.	10

Знае и вярно описва реда за подготовка на прибора за работа.	10
Знае реда за измерване с индикаторна тръбичка с червен пръстен и точка.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 8

Първи въпрос. Предназначение, тактико-технически данни, съставни части, булдозерен работен орган на булдозер БАТ-2. Разкъртвач, кран, хидросистема, силова предавка към същата, блокировъчен механизъм на ходовата част на БАТ-2. Действие на съставните части. Техническо обслужване.

Втори въпрос. Дозиметричен прибор ДП-5В. Предназначение, общо устройство, принцип на действие, блок схема, подготовка на прибора за работа и работа с него.

План-тезис:

- предназначение на БАТ-2
- общо устройство и действие на съставните части на БАТ-2
- тактико-технически данни на БАТ-2
- техническо обслужване на БАТ-2
- ДП-5В – предназначение и общо устройство
- принцип на действие и блок схема
- подготовка за работа с ДП-5В

Дидактически материали: Схеми, макети.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Знае предназначението на БАТ-2.	7
Знае и вярно обяснява общото устройство и действието на съставните части на БАТ-2.	8
Знае тактико-технически данни на БАТ-2.	8
Знае реда за провеждане на техническо обслужване на БАТ-2.	7
Знае предназначението и общото устройство на ДП-5В.	10
Знае принципа на действие и блок схема.	10
Знае реда за подготовка за работа с ДП-5В.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 9

Първи въпрос. Общо устройство и действие на съставните части на МИВ. Основни понятия в експлоатацията на МИВ. Видове технически обслужвания и извършвани операции по диагностиката и поддръжката.

Втори въпрос. Автолаборатория (АЛ-40). Предназначение, общо устройство, схема на свързване, ред за развърщани събиране на лабораторията. Разчет и задължения на номерата от разчета.

План-тезис:

- общо устройство и действие на съставните части на МИВ. Основни понятия в експлоатацията на МИВ
- извършвани операции по диагностиката и поддръжката на МИВ
- предназначение и общо устройство на АЛ-40
- схема на свързване, ред за развърщане и събиране на АЛ-40,
- задължения на разчета на АЛ-40

Дидактически материали: Схеми, макети.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Знае и вярно обяснява общото устройство и действието на съставните части на МИВ. Знае основните понятия в експлоатацията на МИВ.	10
Знае реда за провеждане на техническо обслужване на МИВ.	10
Знае и вярно описва извършвани операции по диагностиката и поддръжката на МИВ.	10
Знае предназначението и вярно описва общото устройство на АЛ-40.	10
Вярно представя графично схемата на свързване. Знае реда за развърщане и събиране на АЛ-40.	10
Знае задълженията на разчета на АЛ-40.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 10

Първи въпрос. Предназначение, общо устройство и тактико-технически данни на танков мостопоставач БЛГ-60 М2. Действие на съставните части на БЛГ-60М2.

Втори въпрос. Термолуминисцентен фотометър-дозиметър ТФД-102. Предназначение, общо устройство, принцип на действие, блок схема, подготовка на прибора за работа и работа с него.

План-тезис:

- предназначение на БЛГ-60М2
- общо устройство и действие на съставните части на БЛГ-60М2
- тактико-технически данни на БЛГ-60М2
- техническо обслужване на БЛГ-60М2
- предназначение, общо устройство, принцип на действие и блок схема на ТФД-102
- подготовка на ТФД-102 за работа и работа с него

Дидактически материали: Схеми, макети.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Знае предназначението на БЛГ-60 М2.	7
Знае и вярно обяснява общото устройство и действието на съставните части на БЛГ-60М2.	8
Знае тактико-технически данни на БЛГ-60 М2.	8
Знае реда за провеждане на техническо обслужване на БЛГ-60 М2.	7
Знае и вярно определя предназначението, общо устройство, принципа на действие на ТФД-102. Представя графично блок схемата на ТФД-102.	20
Знае реда за подготовка на ТФД-102 за работа и работа с него.	10

2. Критерии за оценяване

Комисията по оценяване на изпита по теория на професията и специалността, назначена със заповед на ръководителя на обучаващата институция определя, за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира определеният брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.

Чрез държавния изпит по практика на специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетенции на обучаваните, отговарящи на четвърта степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика се състои в отработване на въпроси като: описание на булдозер БАТ-2, предназначение, общо устройство и действие на съставните части; подготовка за работа и работа с ИД-1; описание на бързоходна траншейна машина БТМ-(3), предназначение, общо устройство и действие на съставните части; описание на Еднокошов багер ЕОВ 4421, предназначение, общо устройство и действие на съставните му части; автоматичен газов сигнализатор АГС-1. Подготовка за работа и работа с АГС-1 и т.н.

Индивидуалното изпитно задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, годината, началната дата и началния час на изпита, краен срок на изпита - дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните практически задания се съставят в обучаващата институция. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

2. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално практическо задание комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, разработва показатели по критериите, определени в таблицата. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на заданието.

№	Критерии	Показатели	Максимален брой точки
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.	- избира и използва правилно технически средства; - правилно употребява предметите и средствата на труда по безопасен начин; - разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, дефинира и спазва предписания за своевременна реакция; - спазва дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната му работа, включително почистване на работното място.	ДА / НЕ
2.	Ефективна организация на работното място.	- подрежда инструментите и материалите, като осигурява удобство и точно спазване на технологията; - целесъобразно употребява инструментите и материалите; - работи с равномерен темп за определено време.	5
3.	Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията.	- спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с изпитното задание.	10
4.	Правилен подбор на материали и инструменти съобразно конкретното задание.	- правилно подбира типа и вида на необходимите материали и инструменти, според изпитното задание.	10
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според изпитното задание.	- самостоятелно определя технологичната последователност на операциите; - спазва технологичната последователност в процеса на работа.	15
6.	Качество на изпълнението на изпитното задание.	- всяка завършена операция съответства на изискванията на съответната технология; - изпълнява задачата в поставения срок;	15
7.	Самоконтрол и самопроверка на	- оценява резултатите, взема решение и отстранява грешките;	5

	изпълнението на изпитното задание.	<i>- прави оптимален разчет на времето за изпитното задание.</i>	

Забележка: 1. Първият критерий няма количествено изражение, а качествено.

2. Ако обучаемият по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучаемият се поставя оценка слаб (2).

Индивидуално практическо задание № 1

1. Описание на булдозер БАТ-2. Предназначение, общо устройство и действие на съставните части.

2. Подготовка за работа и работа с ИД-1.

Индивидуално практическо задание № 2

1. Описание на бързоходна траншейна машина БТМ-(3). Предназначение, общо устройство и действие на съставните части.

2. Подготовка за работа и работа с ХП-71.

Индивидуално практическо задание № 3

1. Описание на Еднокошов багер ЕОВ 4421. Предназначение, общо устройство и действие на съставните части.

2. Подготовка за работа и работа с РР-51 М.

Индивидуално практическо задание № 4

1. Описание на изкопна машина МДК-2. Предназначение, общо устройство и действие на съставните части.

2. Подготовка за работа и работа с ВПХР.

Индивидуално практическо задание № 5

1. Описание на подвижна сондажна установка ПБУ-50. Предназначение, общо устройство и действие на съставните части.

2. Подготовка за работа и работа с ДП-5В.

Индивидуално практическо задание № 6

1. Описание на тежък механизирани мост ТММ. Предназначение, общо устройство и действие на съставните части.

2. Подготовка за работа и работа с ТФД-102.

Индивидуално практическо задание № 7

1. Описание на тежък артилерийски влекач АТТ. Предназначение, общо устройство и действие на съставните части.

2. Подготовка за работа и работа с ренгенометър бордови цифров (РБЦ-75).

Индивидуално практическо задание № 8

1. Описание на танков мостопоставач БЛГ-60М2. Предназначение, общо устройство и действие на съставните части.

2. Ред за извършване на частична специална обработка.

Индивидуално практическо задание № 9

1. Описание на пътен минотърсач ДИМ-М. Предназначение, общо устройство и действие на съставните части.
2. Автоматизиран комплекс за приемане и предаване на данни МАЯК-401. Подготовка за работа и работа с МАЯК-401.

Индивидуално практическо задание № 10

1. Описание по булдозер БАТ-М. Предназначение, общо устройство и действие на съставните части.
2. Автоматичен газов сигнализатор АГС-1. Подготовка за работа и работа с АГС-1.

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Системата за оценяване на държавния изпит по теория и по практика на професията и специалността е точкова. Максималният брой точки за всяка изпитна тема и за всяко индивидуално практическо задание е 60.

Оценяването на индивидуалните практически задания се извършва на основата на единни национални критерии, определени в изпитната програма и конкретизирани в изпитните теми и в индивидуалните практически задания. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Формулата за преминаване от точкова система в оценка с качествен и количествен показател е съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 за системата за оценяване.

Преминаването от точки в цифрова оценка се извършва по следната формула:

$$\text{Цифрова оценка} = \text{общ брой точки от всички критерии} / 10$$

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 за системата за оценяване, а оценяването на работата от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 за системата за оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Ангелов, Б. И. Теория на инженерните машини. ВИ. С., 1980.
2. Ангелов, Б. И. Конструкции и бойна ефективност на инженерните машини. Книга втора. Част първа. ВИ. С., 1987.
3. Ангелов, Б. И. Конструкции и бойна ефективност на инженерните машини. Книга втора. Част втора. ВИ. С., 1989.
4. Ангелов, Б. И. и др. Ръководство за решаване на задачи по бойната ефективност на системите от МИВ. Част II. Издателство на МО „Св. Георги Победоносец”, С., 1996.
5. Ръководства по устройство и експлоатация на МИВ (по видове реални образци, намиращи се на въоръжение в БА).

6. Наредба за организация на техническата експлоатация на АБТТ и други специални машини в БА. ВИ, С., 1999.
7. Техническа експлоатация на инженерните машини. ВИ, С., 1972.
8. Справочник по военно-инженерно дело. ВИ, С., 1991.
9. Изкопна машина МДК-2. ДВИ. С., 1975.
10. Ръководство за обслужване на подвижната въздушно-компресорна станция ЗИФ-55. ДВИ при МО, 1958.
11. Бързоходна траншейна машина БТМ. ДВИ, 1965.
12. Ръководство за танков мостопоставч БЛГ-67. ДВИ, 1972.
13. Базов транспортър на булдозер БАТ-2. изд. на НВУ, 2002.
14. Булдозер БАТ-2. ВИК на „Св. Георги Победоносец”, 1993.
15. Тежък артилерийски влекач АТТ. ВТС, София, 1979.
16. Справочник за тактико-технически характеристики и техническата експлоатация на МИВ.
17. Учебник по „Специална подготовка на химическите войски”. ВИ, София, 1989.
18. Учебно пособие по тактико-специална подготовка – I и II част. ВТ, 1995.
19. Сборник нормативи по бойната подготовка на химическите поделения от Сухопътни войски. ВИ, София, 1993.
20. Наставление за действията на войските за ЯХБЗ и Е.
21. STANAG 2909 NBC – Процедури за защита при опасност (срещане) на токсични промишлени материали.
22. STANAG 2112 – Ядрено, химическо и биологическо разузнаване.
23. STANAG 2351 – АУР-3.8 – Съюз на съвместна доктрина за ЯХБЗ.
24. APP – 6 – Речник на НАТО за термини и дефиниции.
25. APP – 21 – Речник на НАТО за ЯХБ термини и дефиниции.
26. Тактика на химическите войски. ВИ, София, 1982.
27. Наставление за служба на щабовете. ВИ, София, 2002.
28. Ръководство по правила за оформяне на графични и текстови бойни документи, основни символи и съкращения. НВУ, В. Търново, 2004.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. оф. канд. Ганимир Велинов Велинов
2. старшина Борис Атанасов Георгиев
3. старшина Емил Алексиев Алексиев

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Примерен изпитен билет по теория на специалността.

(пълно наименование на обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ЧЕТВЪРТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ТЕОРИЯ НА**

ПРОФЕСИЯ 863030 „Сержант-техник”

**СПЕЦИАЛНОСТ 8630302 „Експлоатация и ремонт на инженерна, химическа и
специална техника”**

Изпитен билет № 1

ИЗПИТНА ТЕМА № 1

Първи въпрос. Основни сведения за машините на инженерно въоръжение.

Втори въпрос. Физически основи на ядреното оръжие. Поразяващи фактори на ядрения взрив (ЯВ).

План–тезис:

- Предназначение на машините на инженерно въоръжение
- Класификация на машините на инженерно въоръжение
- Общо устройство на машините на инженерно въоръжение
- Видове ядрени реакции
- Поразяващи фактори, характеристики на ядрения взрив
- Защита на личния състав от поразяващите фактори на ядрения взрив

Дидактически материали: Схеми, макети.

Председател на изпитната комисия:

(име, фамилия, подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:

(име, фамилия, подпис)

(печат на обучаващата институция)

2. Примерен изпитен билет по практика на специалността.

(пълно наименование на обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ЧЕТВЪРТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРАКТИКА НА**

ПРОФЕСИЯ 863030 „Сержант-техник”

**СПЕЦИАЛНОСТ 8630302 „Експлоатация и ремонт на инженерна,
химическа и специална техника”**

Индивидуално практическо задание № 1

На обучавания _____

(име, презиме и фамилия)

от _____ класно отделение.

Начална дата на изпита: _____ начален час: _____

Крайна дата на изпита: _____ час на приключване на изпита: _____

1. Булдозер БАТ-2. Описание по машината на предназначението и общото устройство.
2. Индивидуален дозиметър – ИД-1. Подготовка за работа и работа с ИД-1.

Обучаван: _____

(звание, име, фамилия, подпис)

Председател на изпитната комисия:

(звание, име, фамилия, подпис)

Директор на Професионален сержантски колеж:

(звание, име, фамилия, подпис)

(печат на обучаващата институция)